

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/93/2023
Identifikačné číslo spisu:	8104131662
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8104131662.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1a/ P. T., narodenej XX. P. XXXX, W., M. XX, 1b/ J.. C. T., narodeného XX. Y. XXXX, W., W. M. X, 2a/ M. K., narodenej XX. Q. XXXX, W., E. XX, 2b/ W. Č., narodeného XX. P. XXXX, W., Š. XX, 3a/ J. V., narodenej X. P. XXXX, W., E. XX/A, 3b/ A.. V. B., narodenej XX. Q. XXXX, W., E. XX, 4/ M. A., narodenej XX. P. XXXX, K., A. XX, 5/ J. V., narodenej XX. N. XXXX, B. XXX, 6a/ Z. B., narodenej XX. Q. XXXX, W., T. XX, 6b/ Z. V., narodenej XX. Q. XXXX, W., T. XX, 6c/ Z. B., narodeného X. Y. XXXX, W., T. XX, 6d/ K. B., narodenej X. Q. XXXX, W., T. XX, 7a/ Z. S., narodenej XX. H. XXXX, W., L. XXX/XX, 7b/ Q. S., narodenej XX. P. XXXX, W.-B., X. XXX/XX, 7c/ V. X.P., narodenej X. V. XXXX, W., W.Q. XXXX/XX, 7d/ Ľ. S., narodenej XX. V. XXXX, W., B. XXXX/XX, 8a/ Q. Č., narodenej XX. Q. XXXX, W.-B., Q. XXXX/XX, 8b/ V.. Q. V., narodenej X. V. XXXX, W.-B., Š. XXXX/XX, 8c/ Q. Č., narodeného X. Q. XXXX, W.-B., Q. XXXX/XX, 9/ H. Č., narodeného X. Q. XXXX, W., Q. XX, 10a/ S. Ď., narodenej X. N. XXXX, W., E. XX, 10b/ V. A., narodenej XX. P. XXXX, K., N. X, 10c/ X. X., narodeného XX. N. XXXX, Ž. XXX, 11a/ Q. X., narodeného XX. V. XXXX, W., E. XX, 11ba/ P. Y., narodeného X. Y. XXXX, W., B. Č., K. č. XXX, Č. T., 11bb/ K. Y., narodenej XX. Y. XXXX, W. X, S. č. XX, Č. T., 11bc/ V. Y., narodeného XX. Y. XXXX, S. K., B. Č.. XXX/XX, Č.Z. T., 12/ K. K., narodenej XX. F. XXXX, W., Q. S. X, 13a/ Q. Ž., narodeného X. Q. XXXX, W., R. XX, 13b/ K. V., narodenej XX. V. XXXX, W., T. X, 13c/ J.. Q. Ž., narodenej XX. Y. XXXX, W., V. XX, 13d/ V. F., narodenej XX. B. XXXX, W., K. X, 14/ F. H., narodeného XX. F. XXXX, W., Š.A. XX, 15a/ V.Z. K., narodenej XX. H. XXXX, W., T. XX, 15b/ P. S., narodenej X. H. XXXX, W., K. XX, 15c/ V. L., narodenej XX. N. XXXX, W., K. XX, 16a/ Q. N., narodenej XX. Y. XXXX, W., Š. XX, 16b/ V. Š.Z., narodenej XX. F. XXXX, W., Q. XX, 16c/ R. H., narodenej XX. F. XXXX, Š.Z. XX, Č. T., 16d/ V. W., narodeného XX. N. XXXX, W., Q. XX, 17a/ F. R., narodenej XX. Q. XXXX, W., Q. XX, 17b/ Y. K., narodenej XX. F. XXXX, W., E. XX, 17c/ Y. K., narodeného XX. P. XXXX, W., E. XX, 18/ X. S., narodenej XX. P. XXXX, W., E. XX, 19/ J.. M. F., narodeného X. Y. XXXX, C., W. XX, 20a/ J. F., narodeného XX. P. XXXX, W., W. XX, 20ba/ V. F., narodenej X. F. XXXX, W., W. XXX/XX, 20bb/ V. F., narodeného X. H. XXXX, W., W. XXX/XX, 20ca/ Z. F., narodenej XX. Q. XXXX, W., Q. XXXX/X, 20cb/ A.. T. F., narodeného XX. Y. XXXX, W., Y. XXXXX/XX, 20cc/ V. F., narodeného XX. N. XXXX, W., S. XXXXX/X, 21/ X. P., narodenej XX. V. XXXX, W., W. X, 22/ P. A., narodenej XX. V. XXXX, W., M. X, 23aa/ Z. F., narodenej XX. Y. XXXX, W., Ľ.. W. XX, 23ab/ M. B., narodenej XX. P. XXXX, W., H. X, 23ac/ V. W., narodenej XX. F. XXXX, S., K. XX, 23ad/ M. W., narodenej XX. P. XXXX, W., H. X, 23b/ J. H., narodeného X. H. XXXX, W., B. X, 23c/ Ľ. H., narodeného X. Q. XXXX, W., Q. XX, 23d/ W. H., narodeného XX. Q. XXXX, W., B. XX, 23e/ H. H., narodeného X. Q. XXXX, W., R. XX, 24/ D. Ž., narodenej X. V. XXXX, W., Q. XX, 25/ Z. B., narodenej X. B. XXXX, W., Š. XX, 26/ V.Z. Š., narodenej X. V. XXXX, W., A. X, 27a/ J.. Š. V., narodeného XX. H. XXXX, W., C. X, 27b/ P. K., narodenej XX. B. XXXX, K., H. X, 27c/ J.. M. V., narodeného XX. H. XXXX, K., B. X, 28/ P. S., narodenej X. P. XXXX, C., S. Š. XX, 29/ J.. Š. H., narodeného XX. V. XXXX, A., F. XX, 30/ V. B., narodenej XX. F. XXXX, W., L.. XX. P. XX, 31/

V. D. M., narodenej XX. H. XXXX, M. K., N.. W.. Y. S. XX/X, 32/ J.. V. H., narodeného X. Q. XXXX, V., X. W. XX, 33a/ E. H., narodenej XX. V. XXXX, B. W., V.Q. XXX/X, 33b/ V. H., narodenej XX. V. XXXX, A., V. XX, 33c/ V. H., narodeného X. V. XXXX, B. W., V. XXX/X, 33d/ V. R. H., narodenej X. Q. XXXX, B. W., V. XXX/X, 33e/ F. H., narodeného XX. H. XXXX, K. Y. X, 33f/ Q. H., narodeného X. B. XXXX, W., Ď. XX, 33g/ V. M., narodenej XX. H. XXXX, K., A. XX, 33h/ P. H., narodeného XX. F. XXXX, B. W., V. XXX/X, 33ch/ K. H., narodeného XX. N. XXXX, B. W., V. XXX/X, 34a/ V. R. S., narodenej X. Q. XXXX, W., T. XX, 34b/ J.. V. A., narodeného XX. N. XXXX, W., Š.T. X, 35b/ V. V., narodenej XX. V. XXXX, W., T. XX, 35c/ M. B., narodenej X. F. XXXX, W., T. XX, 36a/ E. A., narodenej XX. N. XXXX, W., Q. XXXX/XX, 36b/ B. A., narodenej XX. V. XXXX, W., Q. XXXX/XX, 36c/ Q. A., narodeného XX. F. XXXX, W., Q. XXXX/XX, 37a/ V. B., narodenej X. Q. XXXX, W., F. XX, 37b/ J.. S. X., narodenej XX. V. XXXX, R., B. XXXX/XX, 37c/ J.. A.N. F. A., narodenej XX. V. XXXX, B. N. M., Š. N. XX, 37d/ M. A., narodeného XX. P. XXXX, A., F. T. XXXX/XX, 37e/ R. D., narodenej XX. P. XXXX, M. E.. A. XX/B, T. (T.), C., 37f/ V. P. Q. A., narodeného XX. F. XXXX, A., F. T. XXXX/XX, 38a/ V.Z. E., narodenej XX. V. XXXX, W., Š. XX, 38b/ P. Q., narodenej X. Q. XXXX, W., B. XX, 38c/ J. Š., narodenej 9. B. XXXX, W., B. X, 38d/ Z. E., narodenej 24. F. XXXX, W., Š. XX, 38e/ Z. E., narodenej XX. V. XXXX, T. B., B. T. A. č. XXXX/XX, 38f/ X. A., narodenej XX. P. XXXX, T. B., B. T. A. č. XXXX/XX, 39a/ F. T. Q. F., E., narodeného X. P. XXXX, K., Č. XXXX/XX, 39b/ F. R., narodenej XX. Y. XXXX, R., W. M. XX, 39c/ W. F., narodeného XX. B. XXXX, W., Č. XX, 40/ B. H., narodeného X. F. XXXX, W., W. S. X, 41a/ P. H., narodenej XX. P. XXXX, W., E. XX, 41b/ X. B., narodenej XX. Y. XXXX, K., F. XX, 41ca/ F. H., narodenej XX. Q. XXXX, W., Q. XXXX/XX, 41cb/ F. H., narodeného X. Y. XXXX, W., E. XXX/XX, 41cc/ B. H., narodeného XX. Q. XXXX, W., Š. XXXX/X, 42a/ J.. Z. Y., narodenej X. Q. XXXX, W., B. X, 43ab/ V. B. K., narodenej XX. P. XXXX, W., F. XXXX/XX, 43b/ Q. H., narodeného XX. Q. XXXX, W., Y. V. XX, 44/ V. S., narodenej XX. N. XXXX, W., F. XX, 45a/ V. Q. M., narodeného XX. V. XXXX, F. M., M. F. XXX, 45b/ J.. J. M., narodenej XX. B. XXXX, F. M., M. F. XXX, 45c/ A. W. M., narodeného X. B. XXXX, Ž. XXX, 45d/ Q. M., narodeného XX. B. XXXX, A. XX, 46/ V. Q., narodenej X. P. XXXX, W., E. XX, 47a/ J.. W. Š., narodeného X. Q. XXXX, W.-B., Š.M. XXXX/XX, 47b/ J.. V. Š., narodenej XX. V. XXXX, W., W. XX, 47c/ W. Š.Z., narodeného XX. Q. XXXX, W., E. XX, 48a/ J.. W. H., narodeného XX. Q. XXXX, W., D. XXXX/X, 49aa/ V. H. H., narodenej X. B. XXXX, B. Ľ.P., Y. XXX/XX, 49ab/ Q. S., narodeného XX. B. XXXX, B., V. XXX/XX, 49ac/ V. S., narodeného XX. B. XXXX, N., N. S. XX/X, 49ba/ J.. K. B., narodenej XX. N. XXXX, W., R. XX, 50a/ P. X., narodenej XX. V. XXXX, W., R. XX, 50b/ Q. Š., narodenej XX. Q. XXXX, W., E. XX, 50c/ S. Q., narodenej X. Q. XXXX, W., Ď. X, 51/ V. S., narodeného X. B. XXXX, W., T. XX, 52a/ V. M., narodenej XX. V. XXXX, W., E. XX, 52b/ V. S., narodeného XX. F. XXXX, W.-B., E. X, 53b/ Ľ. A., narodenej XX. V. XXXX, W., Q. XX, 53c/ B. K., narodeného X. N. XXXX, W., Q. XXXXX/XX, 54/ P. K., narodenej X. N. XXXX, W., E. XX, 55/ V. P., narodenej XX. H. XXXX, W.-B., M. XX, 56/ W.. Ľ. W., narodenej X. P. XXXX, Ľ.L., F. XX, 57/ V. Z. V., narodenej XX. P. XXXX, K., A. XX, 58a/ V. Y., narodenej XX. Q. XXXX, W., Q. XX, 58b/ J.. V. V.J., narodenej XX. P. XXXX, W., Q.K. 49, 58c/ J.. M. Y., narodeného X. N. XXXX, F. M. XX, 59a/ Q. V., narodenej XX. Y. XXXX, W., Q. X, 60/ X. W., narodeného XX. Y. XXXX, W., Ľ.. W. XX, 61/ A. W.M., narodenej XX. P. XXXX, W., E. X, 62/ H. W., narodeného XX. V. XXXX, W., E. XX, 63a/ J. F., Ž.L. XXX, 63b/ Q. X., W., W. XX, 63c/ B. W., Ž. XXX, 64a/ Q. W., narodenej X. H. XXXX, W., Z. XXXX/X, 64b/ W. W., narodeného XX. H. XXXX, W., B. XX, 64c/ Š. W., narodeného X. N. XXXX, W., B. XXA, 64d/ P. A., narodenej XX. Q. XXXX, W., Z. X, 64e/ V. T., narodenej XX. Q. XXXX, W., Z. X, 64f/ V. W., narodeného XX. V. XXXX, W., Z. X, 65/ F. H., narodenej XX. Q. XXXX, W., Q. XX, 66a/ V.Z. M., narodenej X. B. XXXX, W., Ľ.. V. XXXX/XX, 66b/ Q. T., narodeného XX. H. XXXX, A., T. X, 67/ P. B., narodenej XX. Y. XXXX, W., Y. X, 68a/ S. B., narodenej XX. V. XXXX, W., E. X, 68b/ J.. V. K., narodenej XX. V. XXXX, W.-B., K. XXXX/XX, 68c/ J.. Q. N., narodenej XX. V. XXXX, K., A. XXXX/XX, 68d/ V. P. B., narodeného XX. V. XXXX, L. B. XXX, M., W.-M., Č. T., 68e/ J.. V. F. K., narodenej X. P. XXXX, W.-B., T. XXXXX/XX, 69a/ W. B., narodeného XX. Q. XXXX, W. X, N. D. XX, Č. T., 69b/ B. B., narodenej X. Y. XXXX, W. X, A. X, Č. T., 70/ J.. Š. B., narodeného XX. B. XXXX, W., Q. XX, 71/ J. B., narodeného XX. Q. XXXX, W., Š. X, 72a/ Q. G., narodeného XX. V. XXXX, W., K. X, 73a/ H. Ž., narodeného XX. P. XXXX, W., E. X, 73b/ Q. Ž., narodeného XX. Q. XXXX, W., E. X, 73c/ R. Ž.,

narodeného XX. P. XXXX, W., E. X, 74/ W. Ž., narodeného XX. H. XXXX, M. Š., F. X. XXX/XX, 75a/ P. Š., narodenej X. B. XXXX, W., T. XX, 75b/ V. V. W., narodenej X. N. XXXX, R. Y. XXX, 75c/ V. V. V., narodenej X. P. XXXX, W., N. B. E. XX/X, 76/ J.. P. B., narodenej X. Q. XXXX, W., E. XX, 77/ J.. Q. Y., narodenej X. P. XXXX, W., Š.A. XX, 78a/ J.. D. F., narodenej XX. V. XXXX, W., W. S. XXXX/XX, 79/ L. Y., narodenej XX. Q. XXXX, W., E. XX, 80a/ J. B., narodenej XX. B. XXXX, F. M., Y. XXX, 80b/ H. B., narodeného X. P. XXXX, F. M. - M.J. F., R. XXX/X, 80c/ P. V., narodenej XX. V. XXXX, F. M., Y. XXX, 81/ Q. B., narodeného X. Q. XXXX, W., T. XX, 82/ V. E., narodenej XX. Q. XXXX, F. M. XX, 83/ V. F., narodenej XX. H. XXXX, W., W. XX, 84/ J.. V. R., narodeného XX. V. XXXX, K., A.S. XXX/X, 85/ J. B., narodeného XX. Q. XXXX, F. M. XX, 86/ V. S., narodenej X. P. XXXX, W., Č.P. XX, 87/ V. H., narodeného XX. Q. XXXX, W., V. XX, 88/ H. H., narodeného XX. B. XXXX, M. Š.-K., M.Ň. X, 89aa/ F. Y., narodeného XX. Y. XXXX, W., V. XXXX/XX, 89b/ J.. C. S., narodeného XX. Y. XXXX, K., K. N. X; žalobcovia okrem žalobcov 8a/, 8b/, 8c/, 89a/ zastúpení advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Prešov, Jesenná 8, proti žalovaným: 1/ mestu Prešov, Prešov, Hlavná 73, IČO: 00327646, 2/ J.V.S., s.r.o., Prešov, Prešov, Pionierska 24, IČO: 31 696 945, 3/ J.V.S. service, s.r.o. Prešov, Prešov, Pionierska 24, IČO: 31 731 783, žalovaní 1/ až 3/ zastúpení advokátom JUDr. Alojzom Naništom, Prešov, Sládkovičova 8, 4/ N. S., narodenej X. Q. XXXX, zastúpenej opatrovníkom Domov sociálnych služieb v Sabinove, Kukučínova 2, Sabinov, 5/ J.. R. R., narodenému XX. Q. XXXX, K., R. N. XX, 6/ T. W., narodenému XX. F. XXXX, C. XX, Č. T., 7/ D. W., narodenému X. Q. XXXX, S. N. V., A. XXX, Č. T., 8/ T. W., narodenému XX. F. XXXX, C. XX, Č. T., 9/ Q. H., narodenému XX. Q. XXXX, W., Š. X, 10a/ F. H., narodenej XX. P. XXXX, K. XX, 10b/ V. H., narodenému XX. P. XXXX, K. XX, 10c/ F. H., narodenej XX. P. XXXX, K. XX, 10d/ J.. V. H., narodenej X. F. XXXX, K. XX, 11/ J.. Q. H., narodenému XX. V. XXXX, K., T. XXXX/X, 12/ W.. Š. V., narodenému X. F. XXXX, A., W. X, 13/ V. J. F., narodenej XX. Q. XXXX, K., M. X, 14/ V. M., narodenému XX. P. XXXX, L., C. X, o určenie vlastníckeho práva a o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/281/2004, o dovolaniach žalovaných 1/ a 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. novembra 2019 sp. zn. 23Co/171/2018 v spojení s opravným uznesením zo 4. júna 2020 sp. zn. 23Co/171/2018, takto

rozhodol:

I. V konaní p o k r a č u j e s právnymi nástupcami žalobcu 8/ Q. Č., zomrelého XX. H.T. XXXX, a to 8a/ Q. Č., narodenou XX. Q. XXXX, W.-B., Q. XXXX/XX, 8b/ V. Q. V., narodenou X. V. XXXX, W.-B., Š. XXXX/XX, 8c/ Q. Č., narodeným X. Q. XXXX, W.-B., Q. XXXX/XX.

II. V konaní p o k r a č u j e s právnou nástupkyňou žalobcu 42/ Q. H., zomrelého XX. B. XXXX, a to 42a/ J.. Z. Y., narodenou X. Q. XXXX, W., B. X.

III. V konaní p o k r a č u j e s právnym nástupcom žalobcu 48/ Š.C. H., zomrelého XX. Q. XXXX, a to 48a/ J.. W. H., narodeným XX. Q. XXXX, W., D. XXXX/X.

IV. V konaní p o k r a č u j e s právnou nástupkyňou žalobkyne 49b/ P. J., zomrelej XX. V. XXXX, a to 49ba/ J.. K. B., narodenou XX. N. XXXX, W., R.E. XX.

V. V konaní p o k r a č u j e s právnou nástupkyňou žalobkyne 59/ K. W., zomrelej XX. Q. XXXX, a to 59a/ Q. V., narodenou XX. Y. XXXX, W., Q. X.

VI. V konaní p o k r a č u j e s právnym nástupcom žalobcu 72/ Q. G., zomrelého XX. P. XXXX, a to 72a/ Q. G., narodeným XX. V. XXXX, W., K.F. X.

VII. V konaní p o k r a č u j e s právnym nástupcom žalobkyne 89a/ V. F. Y., zomrelej XX. F. XXXX, a to 89aa/ F. Y., narodeným XX. Y. XXXX, W., V. XXXX/XX.

VIII. V konaní p o k r a č u j e so žalovaným 11/ J.. Q. H., narodeným XX. V. XXXX, K., T. XXXX/X, ako s právnym nástupcom žalobkyne 90/ M. H., zomrelej X. F. XXXX.

IX. V konaní p o k r a č u j e so žalovanou 13/ V. J. F., narodenou XX. Q. XXXX, K., M. XXX/X, ako s právnou nástupkyňou žalobkyne 91/ J.. X. V., zomrelej XX. Q. XXXX.

X. V konaní p o k r a č u j e so žalobkyňou 78a/ J.. D. F., narodenou XX. V. XXXX, W., W. S. XXXX/XX, aj ako s právnou nástupkyňou žalobkyne 78b/ H. B., zomrelej XX. B. XXXX.

XI. V konaní p o k r a č u j e so žalobkyňou 53b/ Ľ. A., narodenou XX. V. XXXX, W., Q. XXXX/XX, a so žalobcom 53c/ B. K., narodeným X. N. XXXX, W., Q.K. XXXXX/XX, aj ako s právnymi nástupcami žalobkyne 53a/ Q. K., zomrelej X. H. XXXX.

XII. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 20. novembra 2019 sp. zn. 23Co/171/2018 v spojení s opravným uznesením zo 4. júna 2020 sp. zn. 23Co/171/2018 v potvrdzujúcom výroku v časti, ktorou potvrdil výrok XIV. rozsudku súdu prvej inštancie, a v časti súvisiaceho výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcami 1a/, 1b/, 3a/, 3b/, 8/, 11a/, 11ba/, 11bb/, 11bc/, 12/, 14/, 15a/, 15b/, 15c/, 18/, 19/, 20a/, 20b/, 20c/, 21/, 34a/, 34b/, 35a/, 35b/, 35c/, 36/, 37a/, 37b/, 37c/, 37d/, 37e/, 37f/, 38a/, 38b/, 38c/, 38d/, 38e/, 38f/, 39a/, 39b/, 39c/, 40/, 41a/, 41b/, 41ca/, 41cb/, 41cc/, 42/, 43a/, 43b/, 44/, 45/, 46/, 47a/, 47b/, 47c/, 48/, 49a/, 49b/, 50a/, 50b/, 50c/, 51/, 52a/, 52b/, 53a/, 53b/, 53c/, 54/, 55/, 56/, 57/, 58a/, 58b/, 58c/, 59/, 60/, 61/, 62/, 63/, 64a/, 64b/, 64c/, 64d/, 64e/, 64f/, 65/, 66a/, 66b/, 67/, 68a/, 68b/, 68c/, 68d/, 68e/, 69a/, 69b/, 70/, 71/, 72/, 73a/, 73b/, 73c/, 73d/, 74/, 75a/, 75b/, 75c/, 76/, 77/, 78a/, 78b/, 79/, 80/, 81/, 82/, 83/, 84/, 85/ a žalovanými 1/ a 3/ z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

XIII. Vo zvyšnej časti dovolania žalovaných 1/ a 3/ o d m i e t a.

XIV. Žalobcom 2a/, 2b/, 4/, 5/, 6a/, 6b/, 6c/, 6d/, 7a/, 7b/, 7c/, 7d/, 9/, 10a/, 10b/, 10c/, 13a/, 13b/, 13c/, 13d/, 16a/, 16b/, 16c/, 16d/, 17a/, 17b/, 17c/, 22/, 23aa/, 23ab/, 23ac/, 23ad/, 23b/, 23c/, 23d/, 23e/, 24/, 25/, 26/, 27a/, 27b/, 27c/, 28/, 29/, 30/, 31/, 32/, 33a/, 33b/, 33c/, 33d/, 33e/, 33f/, 33g/, 33h/, 33ch/, 86/, 87/, 88/, 89aa/, 89b/ a žalovaným 11/ a 13/ ako právnym nástupcom po žalobcoch 90/ a 91/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným 1/ a 3/.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 20C/281/2004-2995 z 25. apríla 2018 rozhodol, že žalobcovia sú spoluvlastníkmi spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam uvedeným vo výrokoch rozsudku, resp. že podiely na týchto nehnuteľnostiach patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov (výroky I. až XIV.); žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vylúčil na samostatné konanie; žalobcom 1/ až 91/ priznal voči žalovaným 1/ až 3/ nárok na náhradu trov konania v časti týkajúcej sa konania o určenie vlastníckeho práva v rozsahu 100 %; vo vzťahu medzi žalobcami 1/ až 91/ a žalovanými 4/ až 13/ náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia vlastníckeho práva, resp. určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch. Predmetom konania boli nehnuteľnosti, ktoré je možné špecifikovať do troch kategórií:

- a) urbárske pozemky, ktoré boli predmetom rozhodnutí Finančného odboru Okresného národného výboru v Prešove z 5. novembra 1968, z 19. januára 1970 a z 12. mája 1970,
- b) súkromné pozemky, ktoré boli predmetom vyvlastňovacieho konania, a to rozhodnutia č. 5942/68 z 29. septembra 1969,
- c) súkromné pozemky, ktoré neboli predmetom ani vyvlastňovacieho rozhodnutia č. 5942/68 z 29.

septembra 1969, ani predmetom troch rozhodnutí Finančného odboru Okresného národného výboru (ďalej len „ONV“) v Prešove, ale boli súčasťou pozemkov, ktoré si žalovaný 1/ neoprávnene osvedčil notárskou zápisnicou č. N 602/98, Nz 114/99 z 18. marca 1999.

1.2. Podľa názoru súdu prvej inštancie nemohlo prejsť vlastníctvo k pozemkom urbárskych gazdov obce Šváby na základe rozhodnutí Finančného odboru Okresného národného výboru v Prešove č. Fin RP 348/1968 H z 5. novembra 1968, č. Fin RP 425/70 H z 19. januára 1970 a č. Fin RP 425/70 H z 12. mája 1970 (nehnuteľnosti uvedené v bode 1.1 pod písmenom a/) do správy štátnych majetkov v Prešove, resp. hospodárskeho kombinátu mesta Prešov, pretože československý štát nebol vlastníkom týchto pozemkov. Žalobcovia preukázali, že v obci Šváby nikdy družstvo založené nebolo. Táto skutočnosť vyplynula aj z listinných dôkazov. Nebola tak splnená zákonná podmienka, že tento majetok prechádza z JRD na štát. Taktiež nebola splnená ani druhá zákonná podmienka podľa zákona č. 81/1949 Zb., že do vlastníctva JRD sa mohli previesť len pasienky, keď v danom prípade boli do majetku štátu prevedené aj role. Vlastníctvo k pozemkom združeným k spoločnému družstevnému hospodáreniu zostalo zachované. Z vykonaného dokazovania navyše vyplynulo, že predmetné rozhodnutia sú v rozpore aj s vtedy platnou právnou úpravou a sú nezákonné. Základným predpokladom nadobudnutia vlastníctva je právomoc štátneho orgánu; týmto štátnym orgánom nebol podľa názoru súdu prvej inštancie v predmetnom období Finančný odbor ONV Prešov, ktorý nemal právomoc rozhodovať o zániku vlastníckeho práva bývalých urbárskych gazdov obce Šváby.

1.3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že aktívna legitimácia v posudzovanej veci, pokiaľ ide o pozemky patriace urbárskym gazdom, vychádza z hlasovacieho zoznamu, z menného zoznamu podielnikov a im prislúchajúcej výšky podielov, ktorý bol schválený na riadnom valnom zhromaždení pozemkového spoločenstva dňa 26. februára 1995. Urbárski gazdovia obce Šváby mali za povinnosť pretvoriť sa na spoločenstvo za účelom správy vecí vyplývajúcich zo spolumajiteľstva. Právni predchodcovia žalobcov sa podľa zákonného článku X/1913 pretvorili v roku 1944 na spoločenstvo s názvom Pasienkové spoločenstvo vo Šváboch. Po zániku pasienkového spoločenstva na základe zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z. z.“) sa podielníci Pasienkového spoločenstva vo Šváboch združili do spoločenstva bez právnej subjektivity s názvom Urbár Šváby. Urbár Šváby ako pozemkové spoločenstvo zriadené podľa zákona č. 181/1995 Z. z. je obnoveným spoločenstvom vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti. Zo žalobcami predloženej notárskej zápisnice č. N 602/98, Nz 114/99 z 18. marca 1999 vyplynulo, že štatutárny zástupca Pozemkového spoločenstva Urbár Šváby požiadal o osvedčenie jeho vyhlásenia o mennom zozname podielnikov a o výške podielov s tým, že k uvedenému osvedčeniu došlo na valnom zhromaždení dňa 22. septembra 1995. Žalobcovia predložili súdu hlasovací zoznam podielnikov Pasienkového spoločenstva vo Šváboch v súlade so zápisom ku dňu 15. apríla 1994 a ku dňu 22. septembra 1995. Žalobcovia predložili súdu listiny, dedičské rozhodnutia a kúpne zmluvy, ktorými preukázali kontinuitu medzi podielníkmi zapísanými v hlasovacom zozname z roku 1944 a podielníkmi, ktorí boli zapísaní v zozname podielnikov, ktorých zoznam bol následne odsúhlasený na riadnom valnom zhromaždení pozemkového spoločenstva, ktoré sa konalo 26. februára 1995 a definitívne na mimoriadnom valnom zhromaždení pozemkového spoločenstva, ktoré sa konalo dňa 22. septembra 1995. Predloženými dedičskými rozhodnutiami a kúpnyimi zmluvami žalobcovia preukázali, že sa v nich nikdy neuvádzal aj užívaci spoluvlastnícky podiel na Pasienkovom spoločenstve vo Šváboch a platilo, že ten, kto zdedil alebo odkúpil pozemky mimo spoločných nedielných pozemkov patriacich pasienkovému spoločenstvu, nadobudol aj užívaci podiel na Pasienkovom spoločenstve vo Šváboch. Predložené rozhodnutie a kúpne zmluvy podľa súdu prvej inštancie preukazovali právne nástupníctvo podielnikov Pasienkového spoločenstva vo Šváboch. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že ani žalobcovia ani ich právni predchodcovia ako podielníci pôvodného Pasienkového spoločenstva vo Šváboch si nemuseli a ani nemohli uplatniť reštitučný nárok, keďže majetok je v súlade so zákonom stále v ich vlastníctve.

1.4. Vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom vyvlastňovacieho rozhodnutia z 29. septembra 1969 č. 5942/1968 (nehnuteľnosti uvedené v bode 1.1 pod písmenom b/) súd prvej inštancie uviedol, že nemal za preukázané doručenie vyvlastňovacieho rozhodnutia všetkým účastníkom správneho konania. Správny orgán konal s osobami, ktoré boli v čase doručovania vyvlastňovacieho rozhodnutia mŕtve, čo

vyplývalo z predložených úmrtných listov, pričom v spore nebolo preukázané, že by príslušný správny orgán konal s dedičmi po týchto nebohých osobách. Podľa právnej úpravy účinnej v čase rozhodovania správneho orgánu rozhodnutie, ktoré nebolo oznámené hoci aj jednému z účastníkov správneho konania, nenadobudlo právoplatnosť a účinnosť, hoci ostatní účastníci boli v dobrej viere o tom, že rozhodnutie právoplatnosť nadobudlo a správny orgán túto skutočnosť na rozhodnutí vyznačil. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 25. augusta 2010 sp. zn. III. ÚS 279/2010, ako aj rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 127/2010 a III. ÚS 148/05. Súd prvej inštancie nemal preukázané ani vyplatenie finančných prostriedkov žalobcom titulom vyvlastnenia. Z odôvodnenia rozhodnutia ďalej vyplýva, že Mestský národný výbor v Prešove sa snažil zapísať vlastnícke právo na list vlastníctva, ale neúspešne. Nehnuteľnosti boli zapísané stále na pôvodných vlastníkoch. Ak by príslušný správny orgán mal za preukázané, že boli splnené všetky zákonné podmienky pre zmenu zápisu, správa katastra by nemala dôvod nehnuteľnosti nezapísať v prospech mesta Prešov. MNV Prešov požiadal o zápis nehnuteľností na československý štát až tri roky po zrušení Pionierskej železnice, pre ktorú sa vyvlastňovanie realizovalo. Vyvlastňovacie rozhodnutie, ktorým mali byť vyvlastnené pozemky za účelom majetkovoprávneho vysporiadania Pionierskej železnice, bolo vydané v čase, kedy už Pionierska železnica neexistovala. Súd prvej inštancie považoval za dôvodnú právnu argumentáciu žalobcov, že vyvlastňovacie rozhodnutie nikdy nenadobudlo právoplatnosť, nebolo doručené, nebol naplnený účel vyvlastnenia a nebola zložená finančná náhrada dotknutým vlastníkom. Na základe uvedených dôvodov určil, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom vyvlastňovacieho rozhodnutia, sú vo vlastníctve pôvodných žalobcov, resp. ich právnych nástupcov.

1.5. Vo vzťahu k nehnuteľnostiam zahrnutým do notárskej zápisnice o vydržaní (v bode 1.1 pod písmenom c/) súd prvej inštancie uviedol, že v notárskej zápisnici č. N 602/98, Nz 114/99, ktorá bola spísaná dňa 18. marca 1999 na Notárskom úrade JUDr. Mariána Petra, mesto Prešov v zastúpení primátorom vyhlásilo, že je vlastníkom nehnuteľností v k. ú. B., a to vo vzťahu k presne špecifikovaným novovytvoreným pozemkom podľa geometrického plánu č. 14360071-107/98 overeného dňa 26. októbra 1998. Mesto Prešov v zastúpení primátorom vyhlásilo, že tieto nehnuteľnosti boli vyvlastnené pre československý štát v správe Mestského národného výboru a mesto ich od štátu nadobudlo podľa zákona č. 138/91 Zb. o majetku obcí. Formálni vlastníci vedení v katastri nehnuteľností nerušili výkon jeho vlastníckeho práva. Zároveň mesto Prešov predložilo čestné prehlásenie dvoch osôb ználych miestnych pomerov. Q. B., narodený XX. Q. XXXX a V. Q., narodená XX. V. XXXX vyhlásili, že mesto Prešov nadobudlo nehnuteľnosti v roku 1961 od predchádzajúcich vlastníkov. Tieto osoby však boli v tom čase maloleté a v tejto lokalite vôbec nebývali. V kontexte uvedeného súd prvej inštancie skonštatoval, že nebola splnená podmienka uplynutia vydržacej doby, pretože mesto Prešov si vlastnícke právo osvedčilo už po ôsmich rokoch. S poukazom na listinné dôkazy - listy J. F. a Q. F., ako aj Q. Č., poukázal na to, že mesto nebolo v držbe dobromyseľné z dôvodu, že súčasťou súdneho spisu sú listy žalobcov, ktorí sa domáhali majetkovoprávneho vysporiadania a vrátenia pozemkov. Navyše súd prvej inštancie poznamenal, že mesto Prešov si osvedčilo pozemky o výmere 12 070 m² navyiac oproti výmere pozemkov, ktoré boli predmetom vyvlastňovacieho rozhodnutia z 29. septembra 1969. Mesto Prešov si tak osvedčilo nielen tie pozemky, ktoré boli vyvlastnené, ale aj tie, ktoré neboli vôbec dotknuté vyvlastňovacím rozhodnutím. Notárskou zápisnicou, ktorou bolo osvedčené vlastnícke právo mesta Prešov, došlo k odňatiu vlastníckeho práva nedovoleným spôsobom, a tým k poškodeniu žalobcov ako legitímnych vlastníkov nehnuteľností. Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobe aj v tejto časti vyhovel.

1.6. O trovách konania v časti o určenie vlastníckeho práva súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Prihliadol na úspech žalobcov a neúspech žalovaných 1/ až 3/, ktorí zaviniли toto konanie. Vo vzťahu k žalovaným 4/ až 13/ aplikoval ustanovenie § 257 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ až 3/ rozsudkom z 20. novembra 2019 sp. zn. 23Co/171/2018 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej tak, že žalobu proti žalovanému 2/ zamietol; v prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcom 1a/ až 91/ uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania súvisiace s konaním o

určenie neplatnosti zmluvy a konaním o určenie vlastníckeho práva v rozsahu 100 %, ako aj povinnosť nahradiť žalovanému 1/ trovy konania súvisiace s konaním o určenie neplatnosti zmluvy v rozsahu 100 %; žalovaným 1/ a 3/ uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1a/ až 91/ trovy konania súvisiace s konaním o určenie vlastníckeho práva v rozsahu 100 %. Opravným uznesením zo 4. júna 2020 sp. zn. 23Co/171/2018 odvolací súd rozhodol, že v konaní pokračuje s dedičmi pôvodného žalobcu 41c/, a opravil záhlavie rozsudku z 20. novembra 2019 sp. zn. 23Co/171/2018 tak, že namiesto žalobcu 41c/ uviedol žalobcov 41ca/, 41cb/ a 41cc/.

2.1. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 1/ a žalovanému 3/ za vecne správne. Na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že naliehavý právny záujem žalobcov je daný, pretože neexistuje iný spôsob, akým môžu žalobcovia dosiahnuť odstránenie právnej neistoty v svojom postavení. Ich vlastnícke právo môže byť v danom prípade zapísané len na základe rozhodnutia súdu, keďže zapísaní vlastníci neuznávajú ich vlastníctvo. Nie je v tomto prípade nevyhnutné, aby bol naliehavý právny záujem odôvodnený osobitne vo vzťahu k žalovanému 1/ a osobitne vo vzťahu k žalovanému 3/. Okruh účastníkov na strane žalovaných (správne žalobcov; pozn. dovolacieho súdu) je správny, vychádza zo zákona č. 181/1995 Z. z. a zo schválenia na mimoriadnom valnom zhromaždení Pozemkového spoločenstva Urbár Šváby, ktoré sa konalo dňa 22. septembra 1995. Odvolací súd sa stotožnil aj so závermi súdu prvej inštancie, že vyvlastňovacie rozhodnutie z 29. septembra 1969 č. 5942/68 nenadobudlo právoplatnosť. Vyvlastňované neboli podiely, ale konkrétne nehnuteľnosti, ktoré tvorili jeden funkčný celok, preto nebolo možné prijať záver, že každý z účastníkov vyvlastňovacieho konania mal postavenie samostatného spoločníka. Zároveň podotkol, že bolo potrebné prihladiť aj na to, či vyvlastňovacím rozhodnutím bolo možné naplniť účel vyvlastnenia, teda výstavbu Pionierskej železnice, pričom zo spisu vyplynulo, že železnica v tom čase už prestávala plniť svoj účel.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že rozhodnutia Finančného odboru ONV v Prešove č. 348/1968 H z 5. novembra 1968, č. 425/70 H z 19. januára 1970 a č. 425/1970 H z 12. mája 1970 sú nulitými právnymi aktmi, pretože to boli rozhodnutia vydané bez právneho podkladu. Nebolo preukázané, že existoval právny predpis, ktorý by umožňoval rozhodnúť o prechode vlastníctva JRD Šváby na štát. Z uznesenia vlády č. 997/1959, na ktoré sa odvolávajú rozhodnutia Finančného odboru ONV v Prešove nevyplýva, že príslušné orgány mali rozhodovať o prevode vlastníctva JRD Šváby na štát. JRD Šváby sa nenachádza v prílohe tohto uznesenia v zozname družstiev, ktorých sa týkal prevod. Z dôkazov, ktoré produkovali žalobcovia, najmä zo správ z archívov vyplýva, že JRD v obci Šváby nebolo založené, a teda ani pokiaľ by neboli pochybnosti o tom, že existoval právny predpis, ktorý umožňoval rozhodnúť o prechode vlastníctva z JRD Šváby na štát, aj tak by takéto rozhodnutie finančného odboru bolo bez právneho základu, pretože JRD Šváby nevzniklo. Dôkazy, ktoré o existencii JRD Šváby predložili žalovaní, nie sú listinami oprávnených štátnych orgánov, ktoré by mohli potvrdiť vznik tohto JRD. Na základe žiadnych z rozhodnutí nebolo zapísané vlastníctvo či už štátu alebo mesta Prešov k predmetným nehnuteľnostiam. K zmene zápisu vlastníctva došlo až na základe osvedčenia notárskou zápisnicou č. N 602/98, Nz 114/99 z 18. marca 1999. Odvolací súd sa stotožnil s tým, že toto osvedčenie nemá právne účinky, pretože neboli splnené zákonné podmienky na jeho vydanie.

2.3. Vo vzťahu k žalovanému 2/ odvolací súd konštatoval, že žalovaný 2/ nie je vlastníkom žiadnych nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto sporu, keďže všetky tieto nehnuteľnosti previedol na žalovaného 3/. Pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie preto odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok (§ 388 CSP) tak, že žalobu vo vzťahu k žalovanému 2/ zamietol.

2.4. Keďže odvolací súd čiastočne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP o celých trovách konania, teda o trovách prvoinstančného i odvolacieho konania. Vo vzťahu žalobcov a žalovaného 2/ bol žalovaný 2/ úspešný, má preto nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania, avšak odvolací súd považoval za účelne vynaložené trovy konania len tie trovy, ktoré vznikli po prevode vlastníctva nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, na žalovaného 3/. Vo vzťahu žalobcov a žalovaných 1/ a 3/ v konaní o určenie vlastníckeho práva boli žalobcovia úspešní v celom rozsahu, preto im odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V konaní o neplatnosť zmluvy bol úplne úspešný žalovaný 1/, preto mu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania v tejto časti

v plnom rozsahu. Zároveň odvolací súd poznamenal, že nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešným stranám podľa § 257 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalovaný 1/ a žalovaný 3/ (ďalej aj „dovolatelia“), každý samostatne, obsahovo totožné dovolania, ktorých prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhli, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia videli v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal s ich odvolacou námietkou, že nútené spoločenstvo na strane žalobcov nie je úplné, pričom odôvodnenie aktívnej vecnej legitímácie je primárnou otázkou, s ktorou sa príslušný orgán musí ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadať v každom konaní. Poukazujúc na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 150/2018 tak rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za arbitrárne a nepreskúmateľné. Z rozhodnutia odvolacieho súdu tiež nevyplyva, ku ktorým konkrétnym parcelám bol ako vlastník zapísaný žalovaný 1/ a ku ktorým žalovaný 3/. Dovolatelia ďalej konštatovali, že súd im nedoručil geometrický plán, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie súdu.

3.1. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolatelia uviedli, že súd prvej inštancie ani odvolací súd nepostupovali v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď neodôvodnili naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd sa právnym záverom, v zmysle ktorého v prípade vlastníckych žalôb je danosť naliehavého právneho záujmu notoriou, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe vyjadrenej napr. v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zo 6. decembra 2012 sp. zn. 5Cdo/31/2011, z 30. júna 2009 sp. zn. 4Cdo/111/2008, či R 17/1972. Poukázali aj na uznesenie ústavného súdu zo 6. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 590/2017. Z ustanovenia § 186 CSP a ani z rozsiahlej a ustálenej rozhodovacej praxe súdov podľa nich nemožno vyvodiť, že všeobecne známou skutočnosťou je aj naliehavý právny záujem pri vlastníckych žalobách.

3.2. Za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu považovali dovolatelia aj právny záver odvolacieho súdu, že pokiaľ vyvlastňovacie rozhodnutie nebolo doručené účinne čo i len jednej z osôb, ktorým boli nehnuteľnosti vyvlastnené, rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť ako celok. V posudzovanej veci sa odvolací súd odklonil od záveru vyplývajúceho z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžr/30/2014, v ktorom sa posudzovalo to isté vyvlastňovacie rozhodnutie z 29. septembra 1968 č. 5942/68, podľa ktorého každý z účastníkov vyvlastňovacieho konania mal vo vyvlastňovacom konaní postavenie samostatného spoločníka, preto vyvlastňovacie rozhodnutie muselo nadobudnúť právoplatnosť samostatne voči každému z nich. Napokon dovolatelia vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietali nesprávnosť právneho názoru odvolacieho súdu, podľa ktorého aktívna legitímácia žalobcov vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré patrili urbárskym gazdom, vychádza zo zákona č. 181/1995 Z. z., zo schválenia na valnom zhromaždení pozemkového spoločenstva Urbár Šváby, ktoré sa konalo dňa 22. septembra 1995, a z osvedčenia vyhlásenia o mennom zozname podielnikov a o výške podielov takisto na valnom zhromaždení dňa 22. septembra 1995, bez skúmania riadnej identifikácie pôvodných urbárníkov a následne skúmania vstupu právnych nástupcov na základe skutočností stanovených hmotným právom, čo podľa ich názoru predstavuje odklon od právneho názoru vyplývajúceho z nálezů ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 150/2018 a rozsudku najvyššieho súdu z 30. apríla 2019 sp. zn. 10Sžr/2/2019.

4. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k dovolaniam žalovaných 1/ a 3/ uviedli, že tvrdenia o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vlastníckeho práva sú irelevantné, poukazujúc na záver prijatý najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/56/2003. Za nedôvodné považovali žalobcovia aj námietky dovolateľov, týkajúce sa nepreukázania aktívnej vecnej legitímácie - právneho nástupníctva po podielníkoch zapísaných na hlasovacom zozname Pasienkového spoločenstva vo Šváboch. Vo vzťahu k otázke právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia poukázali na závery rozsudku súdu prvej inštancie vyslovené v bodoch 59. až 61.

5. Počas dovolacieho konania zomreli: žalobkyňa 59/ K. W. (XX. Q. XXXX), žalobca 42/ Q. H. (XX.

B. XXXX), žalobca 48/ Š. H. (XX. Q. XXXX), žalobkyňa 49b/ P. J. (XX. V. XXXX), žalobca 72/ Q. G. (XX. P. XXXX), žalobkyňa 91/ J.. X. V. (XX. Q. XXXX), žalobkyňa 90/ M. H. (X. F. XXXX), žalobkyňa 89a/ V.. F. Y. (XX. F. XXXX), žalobca 8/ Q. Č. (XX. H. XXXX), žalobkyňa 78b/ H. B. (XX. B. XXXX), žalobkyňa 53a/ Q. K. (X. H. XXXX).

6. Podľa § 438 ods. 1 CSP pre konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

8. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

9. Z dedičských uznesení Okresného súdu Prešov, a to sp. zn. 38D/698/2023 z 26. októbra 2023 vydaným notárom JUDr. Mariánom Petrom, sp. zn. 34D/618/2024 z 3. decembra 2024 vydaným notárom JUDr. Mariánom Petrom, sp. zn. 37D/549/2024 z 24. septembra 2024 vydaným notárom JUDr. Tomášom Číževským, sp. zn. 34D/71/2024 z 24. júna 2024 vydaným notárom JUDr. Jánom Marušinom, sp. zn. 34D/500/2024 zo 4. novembra 2024 vydaným notárom JUDr. Tomášom Číževským, sp. zn. 14D/62/2022 z 8. septembra 2022 vydaným notárkou JUDr. Andreou Kašperovou, sp. zn. 12D/13/2023 z 25. apríla 2023 vydaným notárom JUDr. Jozefom Pavlíkom, sp. zn. 42D/544/2022 z 19. júla 2023 vydaným notárkou JUDr. Magdalénou Drgoňovou, sp. zn. 37D/1066/2022 z 18. januára 2023 vydaným notárkou JUDr. Ivetou Andrášovou, sp. zn. 34D/153/2025 z 26. marca 2025 vydaným notárom JUDr. Rastislavom Demeterom a z oznámenia o okruhu dedičov v dedičskej veci sp. zn. 34D/174/2025 vydaného notárkou JUDr. Ivanou Čuchtovou najvyšší súd zistil, že dedičkou zomrelej žalobkyne 59/ sa stala Q. V., dedičkou zomrelého žalobcu 42/ sa stala J.. Z. Y., dedičom zomrelého žalobcu 48/ sa stal J.. W. H., dedičkou zomrelej žalobkyne 49b/ sa stala J.. K.N. B., dedičom zomrelého žalobcu 72/ sa stal Q. G., dedičkou zomrelej žalobkyne 91/ sa stala V.. J. F., dedičom zomrelej žalobkyne 90/ sa stal J.. Q. H., dedičom zomrelej žalobkyne 89a/ sa stal F. Y., dedičmi zomrelého žalobcu 8/ sú Q. Č.Z., V.. Q. V., a Q. Č., dedičkou zomrelej žalobkyne 78b/ sa stala žalobkyňa 78a/ J.. D. F., dedičmi zomrelej žalobkyne 53a/ sú žalobkyňa 53b/ Ľ.L. A. a žalobca 53c/ B. K..

10. Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol v súlade s ustanovením § 63 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami žalobcov tak, ako vyplýva z výrokovej časti tohto uznesenia. Keďže právni nástupcovia žalobkyne 90/ a žalobkyne 91/ už vystupujú v spore na strane žalovaných ako žalovaná 13/ a žalovaný 11/ z titulu svojich spoluvlastníckych práv k sporným nehnuteľnostiam, pričom v tomto štádiu konania, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej už nemožno konanie vo vzťahu k týmto účastníkom zastaviť (v dovolacom konaní v zásade nestoja proti sebe žalobca ako dominus litis proti žalovanému, ale dovolateľ proti strane, ktorá bola úspešná v odvolacom konaní), najvyšší súd bude v dovolacom konaní pokračovať s týmito právnymi nástupcami žalobcov v ich pôvodnom postavení žalovaných.

11. Pre úplnosť najvyšší súd pripomína, že už súd prvej inštancie viacerými uzneseniami, vydanými po rozhodnutí odvolacieho súdu, rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami účastníkov konania, ktorí zomreli v rokoch 2020 a 2021 (uznesenia zo 17. augusta 2020 č. l. 3079, z 29. septembra 2020 č. l. 3114, z 5. januára 2021 č. l. 3257, z 8. februára 2022 č. l. 3698 a z 5. apríla 2022 č. l. 3712). Dovolací súd preto o pokračovaní s týmito právnymi nástupcami v dovolacom konaní samostatne nerozhodoval.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolania podala v stanovenej lehote (§

427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté - žalovaný 1/ a žalovaný 3/, zastúpení v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolania žalovaných 1/ a 3/ je potrebné čiastočne odmietnuť a čiastočne im vyhovieť, teda zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a v tejto časti mu vec vrátiť na ďalšie konanie.

13. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

16. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, keď miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán v konaní, relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, ako aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

17. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strán sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 220 ods. 2 a 3, § 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie týchto kogentných ustanovení zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Dodržiavanie povinnosti riadne odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese.

18. Pokiaľ teda odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil skutočnosti namietané odvolateľom alebo druhou stranou, resp. dostatočne neodôvodnil ich irelevantnosť, odôvodnenie jeho rozhodnutia treba považovať za nedostatočné, čo predstavuje porušenie práva strany na spravodlivý proces a vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. 4Cdo/120/2019). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/07).

19. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia tvrdili, že odvolací súd riadne nevyhodnotil ich odvoláciu námietku, že medzi žalobcami, domáhajúcimi sa určenia vlastníckeho práva k podielom na nehnuteľnostiach, ktoré patrili pasienkovému spoločenstvu bývalých urbárikov (títo boli uvedení vo výroku XIV. rozsudku súdu prvej inštancie), je tzv. nútené spoločenstvo, pričom v preskúmvanej veci spoločenstvo na strane žalobcu nie je úplné. Nie je zrejmé, z akého dôvodu malo byť podľa dovolateľov medzi týmito žalobcami založené nútené procesné spoločenstvo. Toto ich

tvrdenie je v rozpore s inou časťou ich dovolaní, kde uviedli, že už na pojednávaní konanom dňa 24. mája 2016 poukazovali na procesnú a hmotnoprávnú samostatnosť žalobcami uplatňovaných nárokov.

20. K uvedenej námietke dovolací súd uvádza, že nútené spoločenstvo je v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 CSP také procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Nútené spoločenstvo teda vzniká len vtedy, ak tak ustanovuje osobitný predpis. Vo vzťahu k spoluvlastníckym podielom na pozemkoch, ktoré patrili pasienkovému spoločenstvu bývalých urbárikov, neexistuje žiaden osobitný predpis, ktorý by takéto nútené spoločenstvo zakladal. Treba pripomenúť, že žalobcovia žiadali o určenie vlastníckeho práva k jednotlivým spoluvlastníckym podielom individuálne, každý sám za seba, nie ako celé pozemkové spoločenstvo, kde by sa vyžadoval kolektívny prejav vôle. Žalobcovia sú teda v postavení samostatných procesných spoločníkov. Jedine žalobcovia, ktorí žiadajú určiť, že spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po ich právnom predchodcovi, sú medzi sebou v postavení nerozlučných spoločníkov; vo vzťahu k ostatným žalobcom sú však v postavení samostatných procesných spoločníkov.

21. Dovolatelia okrem procesného spoločenstva namietali aj to, že odvolací súd primerane nereagoval na ich námietky vo vzťahu k aktívnej vecnej legitimácii žalobcov domáhajúcich sa určenia vlastníckeho práva k tzv. urbárskym pozemkom. Odvolací súd na odvoláciu námietku, že „z ustanovení zákona č. 181/1995 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že aktívna vecná legitimácia žalobcov, pokiaľ ide o pozemky patriace urbárskym gazdom, vychádza z hlasovacieho zoznamu, schváleného v roku 1995“ odpovedal len veľmi stručne, že „okruh účastníkov na strane žalovaných (správne na strane žalobcov - pozn. dovolacieho súdu) je správny, vychádza zo zákona č. 181/1995 Z. z. a zo schválenia na mimoriadnom valnom zhromaždení Pozemkového spoločenstva Urbár Šváby, ktoré sa konalo dňa 22.9.1995“. Takáto argumentácia aj podľa dovolacieho súdu nepredstavuje dostatočnú odpoveď na uvedenú podstatnú odvoláciu námietku.

22. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu vyplýva, že nie na každý argument strany musia dať súdy odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, ods. 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03).

23. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/ za vecne správne a stotožnil sa s jeho závermi (§ 387 ods. 2 CSP), je potrebné vnímať rozsudok dovolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie vrátane ich odôvodnenia ako organickú jednotu. Súd prvej inštancie síce v odôvodnení rozsudku venoval aktívnej vecnej legitimácii pomerne veľký priestor (bod 39 odôvodnenia na s. 38 - 56), avšak vo vzťahu k urbárskym pozemkom sa zaoberal len právnym nástupníctvom jednotlivých žalobcov po členoch pozemkového spoločenstva Urbár Šváby zapísaných v hlasovacom zozname z roku 1995. Len vo všeobecnosti dodal, že žalobcovia predložili listiny, dedičské rozhodnutia a kúpne zmluvy, ktoré preukázali kontinuitu medzi podielníkmi zapísanými v hlasovacom zozname z roku 1944 a podielníkmi, ktorí boli zapísaní v zozname podielníkov odsúhlasenom v roku 1995. Nie je však zrejmé, o aké listiny, rozhodnutia či zmluvy malo ísť, keďže vo vyššie uvedenom zdôvodnení aktívnej legitimácie jednotlivých žalobcov súd prvej inštancie pri viacerých žalobcoch neuviedol žiadnych právnych predchodcov, aj keď sa títo žalobcovia narodili po roku 1944, teda nemohli byť zapísaní v zozname podielníkov z roku 1944 (napr. žalobca 14/, žalobkyňa 21/, žalobca 40/, pôvodný žalobca 42/, žalobca 51/, žalobkyňa 61/, žalobca 71/, žalobca 74/, žalobkyňa 83/).

24. Dovolatelia pritom už v odvolaniach a rovnako následne v dovolaniach namietali, že žalobcovia pri schvaľovaní hlasovacieho zoznamu v roku 1995 riadnym spôsobom nepreukázali svoje právne nástupníctvo po podielníkoch zapísaných na hlasovacom zozname z roku 1944, t. j. okruh osôb, ktoré

mali vstúpiť do práv a povinností ako univerzálni sukcesori po svojich právnych predchodcoch, a špecificky poukazovali na to, že H. W., narodený v roku 1903, ktorý bol zapísaný v hlasovacom zozname z roku 1944, podľa dedičského rozhodnutia mal dvoch právnych nástupcov, a to okrem žalobcu 62/ aj A. B., ktorá však nebola stranou sporu. Obdobne právnym nástupcom Q. V. bola okrem žalobkyne 61/ aj V. W.. S touto špecifickou argumentáciou, spochybňujúcou aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcov - právnych nástupcov po členoch pasienkového spoločenstva z roku 1944, sa nevysporiadal ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd.

25. V tomto kontexte je potrebné uviesť, že v zmysle § 23 zákonného článku X/1913 o nedielných spoločných pasienkoch, ak podiely spoluvlastníkov neboli individuálne zapísané v pozemkovej knihe, vlastníctvo spoločnej pastviny prechádzalo na spoločenstvo a jednotlivým členom prislúchalo len spoločné užívanie pastviny. To znamená, že v pozemkovej knihe mohlo byť zapísané ako vlastník pozemkov pasienkové spoločenstvo bývalých urbárikov namiesto jeho jednotlivých členov. Súčasné pozemkové spoločenstvo Urbár Šváby, založené v roku 1995, však nie je priamym právnym nástupcom pôvodného pasienkového spoločenstva v tom zmysle, že by vstúpilo do jeho práv a povinností, napokon toto nové pozemkové spoločenstvo ani nemá právnú subjektivitu. Je teda zrejmé, že vlastníctvo zapísané v pozemkovej knihe na bývalé pasienkové spoločenstvo nemožno transformovať na vlastníctvo súčasného pozemkového spoločenstva.

26. V zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 181/1995 Z. z. sa pozemkovým spoločenstvom rozumie lesné a pasienkové spoločenstvo vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahovali právne predpisy o úprave právnych pomerov majetku bývalých urbarialistov (urbárikov), komposesorátov a podobných právnych útvarov, vrátane zákonného článku X/1913 o nedielných spoločných pasienkoch. Toto ustanovenie však nemožno interpretovať tak, že by sa zakladajúci členovia nového pozemkového spoločenstva mohli bez preukázania právneho nástupníctva automaticky považovať za jediných a výlučných nástupcov pôvodných členov spoločenstva, založeného podľa zákonného článku X/1913.

27. Je možné akceptovať priznanie vlastníckych práv právnym nástupcom po členoch pôvodného pasienkového spoločenstva, aj keď pôvodne bolo vlastníctvo v pozemkovej knihe zapísané v prospech pasienkového spoločenstva, nie jeho členov. Právne nástupníctvo po členoch pôvodného pasienkového spoločenstva však nie je možné odvodzovať od vyhlásenia žalobcov, aj keď bolo toto vyhlásenie súčasťou rokovania zakladajúcej alebo inej členskej schôdze novo založeného pozemkového spoločenstva, a ani od vyhlásenia predsedu novo založeného pozemkového spoločenstva, aj keď zahrnutého do notárskej zápisnice.

28. Bez ohľadu na to, či bolo povinnosťou pozemkového spoločenstva aktualizovať zoznam svojich členov (§ 43 zákonného článku X/1913) alebo nie (ako tvrdili žalobcovia), je zrejmé, že posledný existujúci zoznam členov bol z roku 1944. Preto ak žalobcovia žiadali o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, zapísaným na bývalé pasienkové spoločenstvo, bolo potrebné vychádzať z tohto posledného existujúceho zoznamu členov pasienkového spoločenstva (t. j. zoznamu z roku 1944) a rozhodnúť tak, aby sa sporovým konaním nenahrádzalo dedičské konanie po týchto pôvodných členoch pasienkového spoločenstva (rozsudok najvyššieho súdu z 31. marca 2014 sp. zn. 3MCdo/4/2013; R 3/2015).

29. K záveru o tom, kto je právnym nástupcom, nemožno dospieť bez riadnej identifikácie pôvodného subjektu, od ktorého sa nástupníctvo odvádza, teda jednotlivých pôvodných členov pasienkového spoločenstva. Keďže súd prvej inštancie ani odvolací súd v odôvodnení rozsudkov neidentifikovali mená pôvodných členov pasienkového spoločenstva, chýba zásadný podklad, ktorý by umožňoval vysporiadať sa s otázkou právneho nástupníctva, a tým aj existenciou podielového spoluvlastníctva členov súčasného pozemkového spoločenstva k predmetným pozemkom (porov. nález ústavného súdu zo 6. decembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 150/2018). Pokiaľ súdy dospeli k záveru, že členovia súčasného pozemkového spoločenstva Urbár Šváby sú súčasne aj podielovými spoluvlastníkmi predmetných pozemkov, pričom tento svoj záver náležitým spôsobom neodôvodnili a nevysporiadali sa s relevantnými námietkami žalovaných 1/ a 3/, ktorí poukazovali na to, že dedičmi po pôvodných podielníkoch

zapísaných v zozname z roku 1944 boli aj iné osoby než žalobcovia, zaťažili konanie vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolanie žalovaných 1/ a 3/ bolo v tejto časti, týkajúcej sa určenia spoluvlastníckych podielov k urbárskym pozemkom, nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné, preto dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou potvrdil výrok XIV. rozsudku súdu prvej inštancie, týkajúci sa urbárskych pozemkov, v súlade s § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

30. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočívalo zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu, t. j. námietkami dovolateľov o nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP vo vzťahu k urbárskym pozemkom. Totiž v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska právneho posúdenia veci (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

31. Vzhľadom na čiastočné zrušenie potvrdzujúceho výroku vo veci samej bolo potrebné čiastočne zrušiť aj výrok napadnutého rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanými 1/ a 3/ ako výrok závislý od rozhodnutia vo veci samej (§ 439 písm. a) CSP). Zrušenie potvrdzujúceho výroku vo veci samej sa týka len tých žalobcov, ktorí požadovali určenie vlastníckeho práva k tzv. urbárskym pozemkom a ktorí boli uvedení vo výroku XIV. rozsudku súdu prvej inštancie. Vo vzťahu k ostatným žalobcom dovolací súd dovolanie odmietol (dôvody pozri nižšie). Preto aj pri výroku o trovách konania, ktorý odvolací súd formuloval súhrnne ako nárok (všetkých) žalobcov proti žalovaným 1/ a 3/, bolo potrebné v dovolacom konaní rozlišovať medzi žalobcami uvedenými vo výroku XIV. rozsudku súdu prvej inštancie - len vo vzťahu k nim bolo potrebné výrok o trovách zrušiť - a ostatnými žalobcami, vo vzťahu ku ktorým zostal výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách nedotknutý. Dovolací súd poznamenáva, že vo výroku, ktorým čiastočne zrušuje výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách, uviedol žalobcov tak, ako boli účastníkmi konania v čase rozhodovania odvolacieho súdu, aj keď niektorí z nich už v súčasnosti nežijú a v konaní sa pokračuje s ich právnymi nástupcami. Dôvodom je, že odvolací súd tento výrok vyhlásil v konkrétnom čase voči osobám, ktoré boli v tom čase stranami sporu, preto je potrebné ho v tomto (autentickom) znení aj zrušiť. V novom rozhodnutí vo veci samej súdy nižšej inštancie rozhodnú o trovách už vo vzťahu k právnym nástupcom, ktorí sú (resp. v čase rozhodovania budú) aktuálnymi sporovými stranami.

32. Pokiaľ ide o zvyšnú časť dovolaním napadnutého potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu, t. j. potvrdenie výrokov I. až XIII. rozsudku súdu prvej inštancie týkajúcich sa pozemkov uvedených v bode 1.1 tohto odôvodnenia v písmenách b) a c), dovolatelia namietali, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, ku ktorým konkrétnym pozemkom bol ako vlastník zapísaný žalovaný 1/ a ku ktorým žalovaný 3/. To však ani nebolo potrebné osobitne uvádzať. Vo vzťahu k všetkým novovytvoreným parcelám súd prvej inštancie určil vlastnícke právo v celom rozsahu, teda aj keď jednotlivým žalobcom priznal spoluvlastnícke podiely, súčet týchto podielov vždy tvorí celok (1/1). Súd teda nerozhodoval o jednotlivých spoluvlastníckych podieloch žalovaného 1/ alebo žalovaného 3/, kde by musel uviesť, spoluvlastnícky podiel ktorého z nich prechádza na žalobcov, ale rozhodoval o novovytvorených parcelách ako celku. Pritom žalovaný 1/ aj žalovaný 3/ boli účastníkmi tohto sporového konania, teda bolo zrejmé, že rozsudok je voči nim záväzný, preto bol vykonateľný a zapisateľný do katastra nehnuteľností aj bez určenia, ktorý z týchto žalovaných má byť v katastri nehnuteľností ako vlastník vymazaný.

33. K námietke nedoručenia geometrického plánu dovolateľom dovolací súd uvádza, že táto námietka nebola vznesená v dovolacom konaní. V súlade so zásadou subsidiarity môže byť predmetom dovolacieho prieskumu len taká skutočnosť, ktorú dovolateľ už predtým urobil predmetom odvolacieho prieskumu; inak by sa stierali rozdiely medzi odvolacím a dovolacím súdom. Z uvedeného dôvodu sa dovolací súd s touto námietkou dovolateľov nemohol zaoberať.

34. Ak dovolatelia tvrdili, že súdy neodôvodnili naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení, bolo potrebné dať im za pravdu v tom, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku nijako nevysporiadal s naliehavým právnym záujmom žalobcov na požadovanom určení, iba citoval ustanovenie § 137 CSP. Tento nedostatok však napravil odvolací súd, keď konštatoval, že „žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, neexistuje totiž iný spôsob, akým môžu dosiahnuť odstránenie právnej neistoty v svojom postavení. Ich vlastnícke právo môže byť v danom prípade zapísané len na základe rozhodnutia súdu, keďže zapísaní vlastníci neuznávajú ich vlastníctvo.“ Takúto odpoveď na odvoláciu námietku týkajúcu sa nedostatku naliehavého právneho záujmu považuje dovolací súd za dostatočnú.

35. Pokiaľ odvolací súd dodal, že „v prípade vlastníckych žalôb je danosť naliehavého právneho záujmu notoriou“, určite nemal na mysli, ako sa to snažia interpretovať dovolatelia - notoriu v zmysle § 186 CSP, teda všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné v spore preukazovať. Odvolací súd v tejto súvislosti ani neodkazoval na ustanovenie § 186 CSP. Mal na mysli to, že v judikatúre sa opakovane („notoricky“) uvádza, že určovacia žaloba je prípustná pri spornosti práv k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu, resp., že naliehavý právny záujem na určení, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti, existuje vždy, ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností (napr. sp. zn. 1Cdo/56/2003, 3Cdo/44/2008, 7Cdo/291/2019; vo vzťahu k určeniu, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva tiež sp. zn. 1Cdo/26/2007). Odkaz na takto ustálenú judikatúru nemožno považovať za odklon od judikatúry, v zmysle ktorej nemôžu súdy rozhodovať o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, citovaného v predchádzajúcom bode je zrejmé, že odvolací súd sa zaoberal otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na žalobcami požadovanom určení, pričom dospel k záveru, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem, pretože ich vlastnícke právo môže byť v danom prípade zapísané len na základe rozhodnutia súdu.

36. Neobstojí ani snaha dovolateľov rozlišovať medzi ochranou vlastníckeho práva v situácii jeho bezprostredného ohrozenia a v situácii, keď ide o odstup takmer 40 rokov. Vlastníctvo je nepremlčateľné, preto je možné požadovať jeho určenie, resp. požadovať určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, aj po 40 rokoch. Odstup času nijako neoslabuje naliehavý právny záujem žalobcov. Tvrdenie o zneužití tohto procesného prostriedku dovolateľa nijako neodôvodnilo. Okrem toho v tomto prípade išlo o pozemky, ktoré boli zapísané na pôvodných vlastníkov až do roku 1999, keď si ich žalovaný 1/ nechal osvedčiť notárskou zápisnicou, teda určite neprešlo 40 rokov. S otázkou uplynutia či neuplynutia vydržacej doby sa súdy nižšej inštancie zaoberali a dovolatelia túto otázku neurobili predmetom dovolania.

37. Dovolací súd nezistil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe ani vo vzťahu k otázke právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia č. 5942/1968 z 29. septembra 1969. Je pravda, že najvyšší súd v rozsudku z 1. apríla 2015 sp. zn. 3Sžr/30/2014 vo vzťahu k tomu istému vyvlastňovaciemu rozhodnutiu konštatoval, že „každý z účastníkov mal vo vyvlastňovacom konaní postavenie samostatného spoločníka, vyvlastňovacie rozhodnutie muselo nadobúdať právoplatnosť samostatne voči každému z nich“. Na druhej strane však najvyšší súd dospel k záveru, že „pokiaľ právoplatnosť podľa samotného obsahu vyvlastňovacieho rozhodnutia bola viazaná na vyplatenie náhrady, ide v podstate o odkladaciu podmienku nadobudnutia právoplatnosti. V danom prípade nejde o preskúmavanie zákonnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia, pretože sa nedotýka preskúmavania jeho obsahu.“ Napokon najvyšší súd zdôraznil, že „treba prihliadnuť na skutočnosť, že išlo o vyvlastnenie v prospech štátu, pričom účel vyvlastnenia nebol naplnený“ a že „dôkazné bremeno, že vyvlastňovacie rozhodnutie nadobudlo vo vzťahu k žalobcovi právoplatnosť, je na meste Prešov“.

38. V preskúmvanej veci súdy oboch inštancií postupovali v súlade s uvedenými právnymi názormi najvyššieho súdu, formulovanými v citovanom rozhodnutí. Skutočnosť, že vo vyvlastňovacom konaní sa konalo s osobami, ktoré boli v čase vydania rozhodnutia už mŕtve v spojení s právnym názorom, že

ak nedošlo k doručeniu rozhodnutia čo len jednému z dotknutých vlastníkov, rozhodnutie nemohlo nadobudnúť právoplatnosť ako celok, neboli jediným dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie dospel k záveru, že vyvlastňovacie rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť. Súd prvej inštancie konštatoval, že nemal preukázané doručenie vyvlastňovacieho rozhodnutia účastníkom správneho konania, teda žiadnemu z nich, nielen osobám, ktoré boli v čase vydania vyvlastňovacieho rozhodnutia mŕtve, pričom v zmysle nálezů ústavného súdu III. ÚS 148/05 (podobne III. ÚS 127/2010) doručenie rozhodnutia správneho orgánu musí byť preukázané mimo rozumných pochybností a skutočnosť, že u orgánu verejnej správy prebehla skartácia dokladov (dorúčení k vyvlastňovaciemu rozhodnutiu), nemožno pričítať na ťarchu žalobcov.

39. Okrem toho súd prvej inštancie oprel záver o neprávoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia aj o skutočnosť, že žalobcom neboli vyplatené finančné náhrady za vyvlastňované nehnuteľnosti, čo bolo predpokladom právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia. Vyplatenie finančnej náhrady najvyšší súd v citovanom rozhodnutí sp. zn. 3Sžr/30/2014 identifikoval ako odkladaciu podmienku uvedenú priamo vo vyvlastňovacom rozhodnutí. Nevyplatenie finančnej náhrady zistil súd prvej inštancie nielen z tvrdení žalobcov, ale aj z potvrdení Okresného súdu Prešov zo súdnych dedičských spisov. Poukázal tiež na to, že k zloženiu splatného dlhu do notárskej úschovy mohlo dôjsť len v prípade závažných prekážok na strane veriteľa, čo tiež bolo výslovne uvedené v samotnom vyvlastňovacom rozhodnutí, ako aj na to, že MNV v Prešove sa snažil zapísať vlastnícke právo pre československý štát na list vlastníctva listom z roku 1975 a neskôr sa o zápis vlastníckeho práva snažilo aj mesto Prešov v roku 1994, ale neúspešne, pričom predmetné nehnuteľnosti boli stále zapísané na pôvodných vlastníkoch.

40. Uvedená argumentácia súdu prvej inštancie zahŕňa vyhodnotenie dôkazov, ktoré vyznieva logicky a netrpí závažnou vadou, ktorá by predstavovala porušenie práva dovolateľov na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Aj keby niektorí žalobcovia resp. ich právni predchodcovia prevzali finančnú náhradu, ako tvrdili dovolatelia, vyvlastňovaciemu rozhodnutiu nemožno priznať účinky z ďalších dvoch dôvodov, teda že nebolo preukázané jeho riadne doručenie účastníkom konania a že nedošlo k naplneniu účelu vyvlastnenia. Argumentácia dovolateľov, že po vydaní vyvlastňovacieho rozhodnutia vo veci konali viaceré ďalšie orgány - MsNV, finančný odbor ONV, štátne notárstvo resp. Okresný súd Prešov, a Slovenská štátna sporiteľňa, a ak tieto orgány rozhodli o rozvrhu náhrady resp. o jej vyplatení, určite preskúmali právoplatnosť rozhodnutia o vyvlastnení, predstavuje len domnienku. Je potrebné mať na pamäti, že išlo o vyvlastňovací proces v čase neslobody, keď prvoradým záujmom štátnych inštitúcií nebola ochrana základných práv občanov vrátane vlastníckeho práva, preto je iluzórne predpokladať, že by tieto inštitúcie preskúmavali skutočné naplnenie podmienok právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia, ktoré dostali na realizáciu.

41. Napokon sami dovolatelia v dovolaniach uvádzali, že súd prvej inštancie považoval vyvlastňovacie rozhodnutie za neprávoplatné z troch dôvodov, a to z dôvodu jeho nedoručenia, z dôvodu nenaplnenia účelu vyvlastnenia, ako aj z dôvodu nezloženia finančnej náhrady dotknutým vlastníkom. Predmetom dovolacej otázky však urobili len jeden z týchto troch dôvodov neprávoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia, a to otázku jeho doručenia, aj to len v súvislosti, či nedoručenie čo i len jednému z dotknutých (spolu)vlastníkov je prekážkou právoplatnosti rozhodnutia ako celku. Ako vyplýva z vyššie uvedeného výkladu, záver súdov o neprávoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia, a teda o nemožnosti priznať mu právny účinok prechodu vlastníckeho práva na štát, je udržateľný z iných dôvodov bez ohľadu na to, aká by bola odpoveď na dovolateľmi nastolenú otázku. Preto bolo potrebné vzhľadom na akademický charakter nastolenej otázky dovolanie v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP, pretože dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 CSP.

42. Keďže odmietnutím dovolania v tejto časti sa definitívne končí konanie medzi dovolateľmi a žalobcami, ktorí požadovali určenie vlastníckeho práva k iným ako urbárskym pozemkom (uvedeným vo výrokoch I. až XIII. rozsudku súdu prvej inštancie), dovolací súd rozhodol aj o trovách dovolacieho konania v tejto časti (§ 262 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Uvedení žalobcovia resp. ich právni nástupcovia (na rozdiel od zrušujúceho výroku tu bolo potrebné rozhodnúť o aktuálnych sporových stranách) boli v dovolacom konaní plne úspešní, preto im dovolací súd priznal proti neúspešným

dovolatelom - žalovaným 1/ a 3/ plnú náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Dovolací súd pritom nerozhodoval o trovách vo vzťahu medzi dovolateľmi a tými žalobcami, ktorí žiadali určiť vlastnícke právo k iným ako urbárskym pozemkom, ale súčasne aj k urbárskym pozemkom, pretože títo žalobcovia sú dotknutí zrušujúcim výrokom vo veci samej, a teda o ich trovách (rovnako ako o trovách žalobcov, ktorí žiadali určiť vlastnícke právo len k urbárskym pozemkom) bude rozhodovať súd nižšej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

43. Ak bolo rozhodnutie (čiastočne) zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V ďalšom konaní sa bude odvolací súd zaoberať právnym nástupníctvom žalobcov uvedených vo výroku XIV. rozsudku súdu prvej inštancie po pôvodných členoch pasienkového spoločenstva, zapísaných v zozname podielnikov z roku 1944 a preskúma ich aktívnu vecnú legitimáciu so zreteľom na už vyššie uvedenú zásadu, že určovacou žalobou nie je možné nahrádzať dedičské konanie (R 3/2015), pričom účastníkmi konania o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, musia byť (či už v pozícii žalobcu alebo žalovaného) všetci potenciálni dedičia (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/94/2018; uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 260/2011).

44. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

45. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.